

Obsah

Předmluva	9
Nejčastěji používané symboly a zkratky	11
Úvod	13
Část první	
1. Základní pojmy	17
1.1 Aktivní skupiny a skelet měniče	17
1.1.1 Vnější forma měničů	25
1.1.2 Termíny a veličiny užívané při rovnovážné výměně iontů	26
1.1.3 Termíny a veličiny užívané při dynamickém způsobu použití měničů iontů	27
1.2 Stručná charakteristika měničů iontů	28
1.3 Výběr měničů iontů	34
2. Laboratorní příprava iontově výměnných materiálů	37
2.1 Čištění a vlastnosti surovin používaných pro přípravu styren-DVB kopolymerů	39
2.2 Příprava styren-DVB kopolymerů	42
2.3 Vnášení funkčních skupin do kopolymeru	44
2.4 Příprava měničů iontů polykondensačního typu	58
2.5 Příprava anorganických měničů iontů	61
2.5.1 Příprava měničů iontů na basi hexakyanogenatanu	61
2.5.2 Příprava měničů iontů na basi nerozpustných sloučenin zirkonia, titanu, thoria, cínu a některých dalších vícemocných prvků	62
2.5.3 Příprava měničů iontů na basi heteropolykyselin	64
2.5.4 Příprava ionexových papírů obsahujících anorganické měniče iontů	65
3. Fyzikální, fyzikálně-chemické a chemické vlastnosti měničů iontů a jejich stanovení	67
3.1 Úprava velikosti částic, třídění a čištění měničů iontů	67
3.1.1 Mletí a drcení částic měničů	68
3.1.2 Třídění částic měničů	68
3.1.3 Čištění měničů iontů	69
3.1.4 Převádění měničů do standardního stavu a jiných iontových forem	72
3.2 Stanovení fyzikálních vlastností měničů iontů. Hodnocení měničů iontů	73
3.2.1 Stanovení velikosti částic měničů a jejich distribuce sítovou analysou	73
3.2.2 Stanovení hustoty měničů	75
3.2.3 Stanovení měrné hmotnosti a měrného objemu suchého měniče	77
3.2.4 Stanovení obsahu vody v měničích	78
3.2.5 Botnání měničů iontů	79
3.3 Fyzikálně-chemické a chemické veličiny měničů iontů a jejich stanovení	81
3.3.1 Stanovení výměnné kapacity měničů iontů	81
3.3.2 Neutralisační (titrační) křivky měničů iontů	87

3.3.3 Stanovení disociačních konstant měničů iontů	89
3.3.4 Stanovení molality a koncentrace funkčních skupin v nabitném měniči	91
3.3.5 Stanovení rovnovážných veličin	92
3.3.6 Sorpční isoterma	94
3.3.7 Selektivita a selektivitní koeficient	96
3.3.8 Rovnováha na měničích iontů při výměně aniontů slabých kyselin	99
3.3.9 Rovnováha na měničích iontů při výměně stopové koncentrace sorbovaného iontu	99
3.3.10 Kinetika výměny na měničích iontů	100
3.4 Charakterisace neznámého měniče iontů	102
3.5 Radiační stabilita měničů iontů	103
3.5.1 Obecné experimentální postupy při laboratorních zkouškách radiační stability měničů iontů	112
4. Laboratorní a přístrojové vybavení	115
4.1 Kolony pro práci s měniči iontů	115
4.1.1 Sorpce směsi iontů před jejich dělením. Průtoková rychlosť	120
4.1.2 Intersticiální objem kolony a jeho stanovení	121
4.1.3 Kapacita kolony	123
4.2 Příslušenství ionexové kolony	124
4.2.1 Podávací zařízení pro kolony	124
4.2.2 Automatické jímače frakcí	129
4.2.3 Kontinuální analýza eluátu	136
5. Dělení směsí anorganických iontů a využití měničů iontů při přípravě vybraných radioisotopů	140
5.1 Teorie pater a její použití při kolonové elučné chromatografii	142
5.2 Eluční chromatografie gradientem	147
5.3 Separace směsí anorganických iontů. Vybrané laboratorní postupy	152
5.3.1 Skupina 1	152
5.3.1.1 1 A: Li, Na, K, Rb, Cs, Fr	152
5.3.1.2 1 B: Cu, Ag, Au	158
5.3.2 Skupina 2	168
5.3.2.1 2 A: Be, Mg, Ca, Sr, Ba, Ra	168
5.3.2.2 2 B: Zn, Cd, Hg	177
5.3.3 Skupina 3	184
5.3.3.1 3 A: B, Al, Ga, In, Tl	184
5.3.3.2 3 B: Sc, Y, lanthanoidy, Ac	194
5.3.4 Skupina 4	214
5.3.4.1 4 A: C, Si, Ge, Sn, Pb	214
5.3.4.2 4 B: Ti, Zr, Hf, Th	216
5.3.5 Skupina 5	231
5.3.5.1 5 A: N, P, As, Sb, Bi	231
5.3.5.2 5 B: V, Nb, Ta, Pa	235
5.3.6 Skupina 6	245
5.3.6.1 6 A: S, Se, Te, Po	245
5.3.6.2 6 B: Cr, Mo, W, U	248
5.3.7 Skupina 7	260
5.3.7.1 7 A: F, Cl, Br, I, At	260
5.3.7.2 7 B: Mn, Tc, Re	264
5.3.8 Skupina 8	273
5.3.8.1 Fe, Co, Ni	273
5.3.8.2 Ru, Rh, Pd, Os, Ir, Pt	278

5.3.9 Transuranové prvky: Np, Pu	283
Am, Cm, Bk, Cf, Es, Fm, Md, No, Lw	
5.4 Principy použití měničů iontů při přípravě některých radioisotopů	295
5.5 Příprava generátorů krátkodobých radioisotopů pomocí měničů iontů	297
Část druhá	
6. Měniče iontů	303
Přehled charakteristických vlastností	304
6.1 Označení měničů iontů	310
7. Hodnoty rovnovážných rozdělovacích koeficientů různých iontů na vybraných měničích v různých prostředích (tabulková část)	373
8. Porovnávací a převodní faktory. Hustoty roztoků některých kyselin a zásad	416
9. Přehled čs. norem a světové knižní literatury. Cizojazyčný slovníček	422
9.1 Přehled platných čs. norem v oboru měničů iontů	422
9.2 Přehled knižní literatury v oboru měničů iontů	422
9.3 Čtyřjazyčný slovníček často se opakujících výrazů	426
Rejstřík	428